

جلوه های قرآنی

دکتر نگاه امام خمینی (س)

www.ketab.ir

محمد امین صادقی ارزگانی

سرشناسه: صادقی‌ارزگانی، محمدامین، ۱۳۴۱-
عنوان و نام پدیدآور: جلوه‌های قرآنی در نگاه امام خمینی (س) / محمدامین صادقی‌ارزگانی.
مشخصات نشر: تهران: مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی (س)، مؤسسه چاپ و نشر عروج، ۱۳۸۸.
مشخصات ظاهری: ۳۳۱ ص.
شابک: ISBN: 978 - 964 - 212 - 034 - 5
وضعیت فهرست‌نویسی: فیبا
یادداشت: کتابنامه: ص. ۳۲۳ - ۳۳۱؛ همچنین به صورت زیرنویس.
موضوع: ۱. خمینی، روح‌الله، رهبر انقلاب و بنیانگذار جمهوری اسلامی ایران، ۱۲۷۹-۱۳۶۸. --
نظریه درباره قرآن. ۲. تفاسیر شیعه -- قرن ۱۴ق.
شناسه افزوده: مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی (س) - دفتر قم. مؤسسه چاپ و نشر عروج.
رده‌بندی کنگره: ۸ ج ۴ ق ۵ / ۱۵۷۴ DSR
رده‌بندی دیویی: ۹۵۵ / ۰۸۴۲
شماره کتابشناسی ملی: ۱۶۵۹۷۲۹

کد / م ۲۴۱۹

جلوه‌های قرآنی در نگاه امام خمینی (س)

نویسنده: محمدامین صادقی‌ارزگانی

ناشر: چاپ و نشر عروج (وابسته به مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی (س))

چاپ دوم: ۱۴۰۲

شمارگان: ۵۰۰ نسخه

قیمت

۱۳۳۷/۰۰۰۰
ریال

101002000100008

جلوه‌های قرآنی در نگاه امام

- خیابان انقلاب، بین ۱۲ فروردین و فخررازی، فروشگاه مرکزی، تلفن: ۰۴۸۷۳-۶۶۴۰۰۹۱۵ - دورنگار: ۶۶۴۰۰۹۱۵
 - خیابان انقلاب، تقاطع حافظ، فروشگاه شماره ۱، تلفن: ۰۶۶۷۰۱۲۹۷
 - مراکزپخش: خیابان انقلاب، خیابان ۱۲ فروردین، خیابان شهدای ژاندارمری، فروشگاه شماره ۲، تلفن: ۰۶۶۹۵۵۷۳۷
 - حرم مطهر حضرت امام خمینی (س)، ضلع شمالی، فروشگاه شماره ۳، تلفن: ۰۵۵۲۰۲۸۰۱
 - کلیه نمایندگیهای فروش در استانها
- نشانی الکترونیکی: pub@imam-khomeini.ir

مقدمه ناشر

قرآن عطیه والای حق تعالی و معجزه جاودان پیامبر بزرگوار اسلام ﷺ است که برای هدایت و راهبری انسان به سوی سعادت و رستگاری ابدی نازل شده است. این کتاب الهی از بزرگترین مظاهر رحمت خدای تبارک و تعالی است که مرتبه‌ای بی‌همانند و برتر از همه کتاب آسمانی دارد. قرآن دریایی است بی‌کران که هرگز احاطه علمی بر آن برای کسی از انسان‌های عادی حاصل نخواهد شد و هر انسانی به اندازه وسع وجودی خویش به مرتبه‌ای از معارف و حقایق متعالی آن نایل می‌شود.

قرآن از زوایای بی‌شماری قابل شناسایی است و به هر مناسبت و با هر هدف معرفتی می‌توان از آن بهره‌مند گشت و رهنمودهای ناب و متعالی و حقایق والای الهی آن را آموخت. این معنا در آثار و اندیشه‌های متکلمان، فلاسفه، حکما، عرفا و مفسران برجسته جهان اسلام به روشنی در دسترس است. هر اندیشمند حق‌جو که با دامنی پر از پرسش و وجودی لبریز از چاره‌جویی به محضر نورانی قرآن بار یابد و با حفظ آداب و شرایط به بهره‌مندی از معارف زلال آن بپردازد، افق‌های بلندی را پیش روی خود گشوده می‌بیند و پاسخ‌های برگرفته از قرآن را راهگشای حیات خویش می‌یابد. کوتاه سخن این‌که قرآن کریم سرچشمه بی‌کران حقایق الهی است که راهنما و آموزگار تمامی انسان‌ها تا ابد است.

شناخت قرآن و آگاهی یافتن از چیستی، ابعاد و ویژگی‌های آن، گستره‌ای دراز دامن است که رشته‌های گوناگون علمی را در طول تاریخ خود ایجاد کرده، به گونه‌ای که هر یک از علوم مرتبط با قرآن، خود یک دانش عمیق، دقیق و گسترده است و با صرف زمان طولانی می‌توان در بخش‌هایی از آن به نتیجه علمی و فنی رسید.

در میان مباحث مرتبط با قرآن کریم، چیستی وحی و هویت آن مهم‌ترین بحث است. این موضوع با وجود بررسی‌های عمیق و گسترده در آثار اندیشمندان پیشین، امروزه یکی از مباحث جدی و مهم حوزه دین است که حتی در خارج از قلمرو تفکر اسلامی مورد توجه پژوهشگران و نظریه‌پردازان بسیاری قرار گرفته است. البته در این میان آراء ناصوابی نیز دیده می‌شود که مرتکب خطاهای بزرگی گشته و بر آن پافشاری می‌کنند و این است، جز معلول کوتاهی دید و ناتوانی اندیشه و فقر علمی و نبود مبنای معرفتی مستحکم و یقینی. وحی حقیقی تکوینی و متعالی است که دامنه بررسی چیستی آن تمام علوم عقلی را پوشش می‌دهد و نیل به ادراک مراتبی از حقایق آن، پژوهش‌های عمیق و دقیقی را می‌طلبد که البته باید با طهارت باطن، سلامت نفس، لطافت طبع و مهم‌تر از همه پیراستگی از آلودگی‌های دنیا همراه باشد و به تعبیر حضرت امام (س) قرآن سری است بین حق و ولی الله اعظم یعنی رسول گرامی اسلام صلی الله علیه و آله که در مراتب هستی به ترتیب نازل گشته و به صورت حروف و کتابت در عالم طبیعت در اختیار انسان‌های عادی قرار گرفته است. قطعاً چنین حقیقتی هرگز دستخوش حملات انسان‌های ضعیف و دور از خدا و غفلت‌زده و یا معاند و گرفتار در حیات خاکی نخواهد گشت.

اعجاز، ویژگی جاودانه این کتاب الهی است؛ امری که خود با تحدی بدن تصریح و همگان را از آن آگاه ساخته است.

قرآن این حقیقت را بارها گوشزد کرده است که انسان مورد خطاب پیام‌های پیامبران الهی است و سعادت و تعالی او در گرو چنگ زدن به دامان قرآن و حضور در محضر نورانی آن مایهٔ دریافت نور هدایت الهی است. این امر در نخستین مرتبه با قرائت آیات قرآن، پس با تدبر و تفکر در مفاهیم آن و سپس با عمل به آموزه‌ها و دستورات آن عملی می‌گردد. به عبارت دیگر حضور در محضر قرآن، فهم حقایق آن و تعالی وجودی در سایهٔ عمل به مضامین قرآن امری ممکن و عملی است؛ زیرا قرآن که حقیقتی بی‌شک و تردید است و خدشه‌ای در صدق گفته‌های آن نیست، خود بدان تأکید کرده است.

قرآن تمام زوایا و صحنه‌های حیات و مرگ انسان را مد نظر داشته و برای همهٔ مقاطع وجود انسان برنامه، هدف و الگو ارائه کرده است. زندگی فردی، جمعی، خانواده، تربیت، شرایط و عوامل رشد، موانع سعادت، آداب و اصول و راه و رسم حیات اجتماعی و ارتباط با دیگران و در یک کلمه همهٔ زوایا و صحنه‌های زندگی انسان مورد نظر و روشنگری قرآن می‌باشد.

حضرت امام(س) به عنوان مفسری حکیم و قرآن‌شناسی مقتدر، تمامی مطالب پیش‌گفته را در آثار و اندیشه‌های خویش به صورت‌های مختلف مد نظر داشته و به روش‌های مختلف قرآن را در صحنهٔ زندگی - از تحصیل تا تربیت و از تعلیم تا مبارزه و رهبری نهضت اسلامی - محور و اساس قرار داده است. تفاسیر حضرت امام(س) بر بخش‌هایی از قرآن کریم شاهد این معناست علاوه بر این که آن بزرگوار در لابه‌لای گفتارها و نوشتارهای خویش به ویژه برخی آثار اخلاقی و اعتقادی به گونه‌ای چشمگیر بر این معنا اشاره و یا تصریح دارند که حیات انسان بدون تکیه بر قرآن و معارف و حقایق متعالی آن خالی از هر ارزش و اهمیتی است.

اثر حاضر، حاصل تلاش پژوهشگر ارجمند جناب حجت الاسلام والمسلمین آقای محمد امین صادقی ارزگانی است که مطالب یادشده را بررسی کرده و با توجه به آراء و اندیشه‌های حضرت امام به بحث گذارده است.

این مؤسسه یا آرزوی توفیق و سلامتی برای محقق ارجمند، امیدوار است این مجموعه مورد استفاده علاقه‌مندان به افکار و آثار حضرت امام (س) و گامی در راستای گسترش و تعمیق فرهنگ متعالی قرآن در جامعه اسلامی باشد، ان شاء الله.

مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی (س)

دفتر قم

www.ketab.ir

فهرست مطالب

آ	مقدمه ناشر
ط	مقدمه
۱	فصل اول: کلیات مباحث وحی شناسی
۳	طرح مسأله
۴	معناشناسی وحی
۹	نسبت وحی با کشف
۱۱	ویژگی وحی و تفاوت آن با تجربه عرفانی
۱۷	تجربه دینی دانستن وحی
۲۳	چگونگی نزول وحی
۲۶	چگونگی دریافت وحی
۳۱	پیش زمینه های نزول وحی
۳۵	فرایند تنزل وحی در کسوت الفاظ
۴۲	سبب اضطراب پیامبر هنگام دریافت وحی
۴۷	انقسام وحی و تکلم خداوند با آدمی
۵۰	نمونه هایی از تعاضد و همراهی وحی و عقل
۵۲	۱. معناشناسی عقل
۵۴	۲. شکوفایی عقل در پرتوی وحی
۵۸	۳. همپاری وحی و عقل در تعدیل قوای آدمی
۶۳	۴. وحی، یگانه راه رسیدن به تجرد عقلی و فراعقلی

۷۳	فصل دوم: جلوه‌ای از عظمت و اعجاز قرآن
۷۵	طرح مسأله
۷۶	قابلیت درک عظمت قرآن
۸۱	منشأ و خاستگاه عظمت قرآن
۸۲	۱. عظمت به لحاظ متکلم و گوینده
۸۴	۲. عظمت به لحاظ فرشته آورنده
۹۰	۳. عظمت به لحاظ پیامبر دریافت کننده
۹۴	۴. عظمت به لحاظ زمان نزول
۹۷	۵. عظمت به لحاظ مبین و شارح
۱۰۱	۶. عظمت ذاتی قرآن
۱۰۵	وجود مثالی، عقلی و فرا عقلی قرآن
۱۱۱	مهمین بودن قرآن بر کتاب‌های آسمانی
۱۱۴	سر جاودانگی و جهانی بودن قرآن
۱۱۷	اعجاز قرآن
۱۱۷	معناشناسی اعجاز
۱۲۰	جاودانگی اعجاز قرآن
۱۲۶	افق‌های اعجاز قرآن
۱۲۷	۱. اعجاز به لحاظ گستره علمی و معرفتی
۱۳۴	۲. اعجاز به لحاظ معارف توحیدی
۱۴۲	۳. اعجاز به لحاظ آورنده
۱۴۵	۴. اعجاز به لحاظ عرفان
۱۵۳	۵. اعجاز به لحاظ ظاهر انیق و باطن عمیق
۱۵۷	۶. اعجاز به لحاظ اخبار غیبی
۱۵۹	تحریف ناپذیری قرآن

۱۶۷	فصل سوم: تلاوت، تدبیر و فهم قرآن
۱۶۹	طرح مسأله
۱۶۹	تلاوت قرآن
۱۷۱	۱. اهمیت تلاوت قرآن
۱۷۴	۲. آثار و برکات تلاوت قرآن
۱۷۶	۳. تلاوت قرآن در جوانی
۱۷۹	۴. تلاوت سوره حشر
۱۸۱	۵. فایده تلاوت بدون درک معنا
۱۸۳	۶. آداب تلاوت قرآن
۱۸۸	تدبیر در قرآن
۱۹۳	درک و فهم قرآن
۱۹۳	۱. فهم‌پذیری قرآن
۱۹۸	۲. شرایط فهم قرآن
۱۹۹	۳. مراتب فهم قرآن
۲۰۰	۴. موانع فهم قرآن
۲۰۱	الف) خودبزرگ‌بینی
۲۰۲	ب) جمود بر گفته دیگران
۲۰۴	ج) دنیازدگی
۲۰۵	د) زنگار معصیت
۲۰۶	۵. راهکارهای فهم قرآن
۲۰۷	الف) زبان‌شناسی قرآن
۲۱۱	ب) معناشناسی تفسیر
۲۱۳	ج) روش‌های تفسیری و میزان کارآمدی آنها
۲۱۷	د) تأویل و شرایط دسترسی به آن
۲۲۱	هـ) تفسیر به رأی و پیامدهای آن

۲۲۴	۶. حروف مقطعه یا کلمات اسرارآمیز
۲۲۹	۷. سرّ وجود آیات متشابه در قرآن
۲۳۳	۸. نیم‌نگاهی به هرمنوتیک
۲۴۳	فصل چهارم: قلمرو قرآن در ساحات زندگی
۲۴۵	طرح مسأله
۲۴۷	بازگشت به قرآن
۲۵۱	قرآن و عزت اسلامی
۲۵۴	قرآن و انسجام اسلامی
۲۵۹	قرآن و عدالت
۲۶۳	قرآن و تعلیم و تربیت
۲۶۷	قرآن و خانواده
۲۶۸	۱. ازدواج
۲۷۱	۲. تربیت فرزند
۲۷۴	۳. تکریم والدین
۲۷۷	اهتمام قرآن به زن
۲۷۷	۱. احیای شخصیت زن
۲۸۱	۲. الگو بودن و کرامت زن
۲۸۳	۳. فلسفه حجاب
۲۸۸	قرآن و جوانان
۲۹۳	قرآن و شبهات نو ظهور
۲۹۴	۱. پلورالیسم دینی
۳۰۲	۲. اقلی انگاشتن دین
۳۱۱	۳. جدایی دیانت و سیاست
۳۱۹	قرآن و آینده جهان
۳۲۳	کتاب‌نامه